

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Näytteenotto tarhatuista villisioista afrikkalaisen sikaruton varalta

Näytteenotto tarhatuista villisioista afrikkalaisen sikaruton varalta

1 Näytteenotto

Näytteeksi otetaan elin- ja verinäytteitä tarhattujen villisikojen teurastuksen yhteydessä. Näytteitä pyritään ottamaan kaikkien pitopaikkojen villisioista. Jos pitopaikasta teurastetaan kerralla enemmän kuin 5 eläintä, otetaan näytteet viidestä eläimestä. Jos samasta pitopaikasta tulee eläimiä teuraaksi toistuvasti, otetaan yhtä pitopaikkaa kohti näytteet enintään 20 eläimestä vuosittain. Jos voidaan valita, otetaan näytteet eri aitaauksissa pidetyistä eläimistä. Jos tarhatuista villisioista otetaan näytteitä peräkkäisinä päivinä, voidaan näytteet lähettää Ruokavirastoon muutaman päivän näytteenottoerissä.

Elinnäytteiden ottaminen ja pakkaaminen

- Näytteeksi otetaan **puolet pernasta ja toinen munuainen**.
- Elinnäytteet pakataan erikseen omiin tiiviisiin muovipusseihinsa. Pussit merkitään numeroilla niin, että tiedetään, mistä eläimestä näytteet on otettu. Vastaavat numerot kirjataan läheteeseen.
- Elinnäytteet tulisi laittaa jääkaappiin jäähtymään mahdollisimman nopeasti näytteenoton jälkeen.
- Muovipusseihin pakatut elinnäytteet kääritään ennen lähetystä vielä sanomalehti- tai talouspaperiin tai muuhun hyvin imevään materiaaliin ja tarvittaessa toiseen tiiviisti suljettavaan muovipussiin.

Verinäytteiden ottaminen ja pakkaaminen

- Näytteeksi otetaan **kokoverta** verenlaskun yhteydessä.
- Jos verenlasku on tehty jo pitopaikassa, voi eläimestä kuitenkin pyrkiä ottamaan verinäyteputkeen verta suoraan rintaontelosta, sydäimestä tai jostain suuresta verisuonesta.
- Verinäyte voidaan ottaa myös pitopaikassa, jos tainnutus ja verenlasku tehdään pitopaikassa.
- Verta otetaan näytteenottoputkeen mielellään vähintään 2/3 putken tilavuudesta.
- Korkki suljetaan tiiviisti ja putki pyyhitään puhtaaksi veriroskeista.
- Putket merkitään numeroilla niin, että tiedetään, mitkä veri- ja elinnäytteet kuuluvat samalle eläimelle. Vastaavat numerot merkitään läheteeseen.
- Näyteputket tulisi laittaa jääkaappiin jäähtymään mahdollisimman nopeasti näytteenoton jälkeen.
- Lasiputket pakataan ennen lähetuspakkaukseen laittamista niiden mukana tullessiin pahvitaskuihin. Pakattaessa muoviputkia kuljetuspakkaukseen tulee pakkaus pehmustaa siten, etteivät putket hajoa kuljetuksen aikana. Ennen kuljetuspakkaukseen

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Näytteenotto tarhatuista villisioista afrikkalaisen sikaruton varalta

laittamista pehmustettu putkinippu laitetaan tiiviisti suljettavaan muovipussiin, jonka pohjalle laitetaan sanomalehti- tai talouspaperia tai muuta imukykyistä materiaalia.

- Jos verinäytettä ei saada, lähetetään vain elinnäytteet.
- Jos saadaan vain verinäytteet, lähetetään ne.
- Jos verinäytteet on otettu pitopaikassa, voidaan teurastamon kanssa sopia, että verinäytteet lähetetään teurastamolle ruhojen mukana ja vasta teurastamolta Ruokavirastoon. Näin samoista eläimistä voidaan ottaa teurastamolla lisäksi elinnäytteet. Verinäytteet säilytetään jäähdytettynä.
- Verinäytteet voidaan lähettää myös suoraan pitopaikasta Ruokavirastoon. Lähetelomake liitetään mukaan.
- **Lähete** pakataan kuljetuspakkaukseen päällimmäiseksi muovipussien ulkopuolelle.

2 Näytteiden lähettäminen

Pakkaa näytteet tukevaan laatikkoon tai pussiin. Jos lähetät näytteet Postin kautta, pakkaa ne mieluiten sopivan kokoiseen laatikkoon. Pakkaa mukaan lähete. Lähettäjä voi valita, lähettääkö paketit Matkahuollon vai postin kautta, mutta suosittelemme Matkahuollon kautta lähettämistä, koska sen kautta lähetykset saapuvat nopeammin perille.

Näytteet lähetetään mieluiten samana päivänä kuin ne on otettu. Jos näytteitä ei lähetetä tutkittavaksi näytteenottopäivänä, tulee ne säilyttää viileässä (jääkaapissa). Näytteet eivät saa jäätyä. Arkipäivinä näytteiden viimeinen lähetyspäivä on torstai. Perjantaisin ja viikonloppuna otetut näytteet tulee säilyttää kylmässä ja lähettää alkuvuodesta, etteivät näytteet jää viikonlopuksi Matkahuollon/postin varastoon.

Ruokavirastosta toimitetaan näytteenottotarvikkeita postitse. Paketissa on näytteenottovälineiden lisäksi lähetyspusseja. Kaikki, jotka tarvitsevat näytetarvikkeita, voivat tilata niitä maksutta Ruokavirastosta (ks. kohta 3).

Lähettäminen Matkahuollon kautta:

Näytteet lähetetään **Ruokaviraston Helsingin toimipisteeseen** osoitteella
Ruokavirasto, Virologia
Mustialankatu 3, 00790 Helsinki
HELSINKI/Kamppi

Kirjoita pakettiin **asiakasnumero 9400278**.

Kirjoita paketin päälle teksti "**Eläinperäinen näyte - vapautettu**".

Ruokavirasto maksaa Matkahuollon lähetyskulut, kun näytteet lähetetään Matkahuollon **pikapakettina** (vastaanottaja maksaa) ja asiakasnumero on kirjoitettu näkyviin.

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Näytteenotto tarhatuista villisioista afrikkalaisen sikaruton varalta

Lähetä näyte Matkahuollon omasta toimipaikasta tai Matkahuollon asiamiespisteestä. Paketin lähetystä ei voi ostaa Matkahuollon internetsivulta. Etsi Matkahuollon palvelupistehausta <https://www.matkahuolto.fi/palvelupisteet> lähin sellainen toimipaikka, jossa on riittävän laajat Matkahuollon palvelut: kirjoita postitoimipaikka tai postinumero, suodata hakua valitsemalla toiminnot ”paketin lähettäminen ja nouto” sekä ”pikapaketit”.

Lähettäminen postin kautta

Näytteet lähetetään **Ruokaviraston Helsingin toimipisteeseen** osoitteella:
Ruokavirasto, Virologia
Mustialankatu 3
00790 Helsinki

Kirjoita paketin päälle teksti **"Eläinperäinen näyte - vapautettu"**.

Paketin enimmäispaino on 35 kg, lukuun ottamatta pikakirjelähetyksiä, joiden enimmäispaino on 2 kg. Lähetä näytteet postipakettina lisäpalvelulla **"Ovelle aamulla"** Postin verkkopalvelusta ostettuna (huom! "Ovelle aamulla" -palvelua ei voi ostaa Postin asiointipisteessä), tai lähetä ne **pikakirjeenä**.

Jos näytelähetys teurastamosta halutaan lähettää postin kautta niin, että vastaanottaja maksaa lähetysten, voidaan käyttää postin vastauspakettikorttia. **Tarkastuseläinlääkäri voi tilata valmiiksi laadittuja vastauspakettikortteja** Ruokaviraston käyttäjäpalvelujen yksiköstä. Vastauspakettikortit voidaan toimittaa joko sähköpostilla tai kirjeessä. Vastauspakettikortteja voi tilata Ruokavirastosta tilaukset@ruokavirasto.fi tai puhelimitse Heikki Heinänen, puh. 0400 378 710, tai Outi Nyman, puh. 050 463 7759.

Tilausviestistä tulee mainita

- mistä lähetys postitetaan
- sisältö: "eläinperäinen näyte"
- minne se lähetetään tutkittavaksi (Helsinki, virologian tutkimusyksikkö)
- lähetysten kiireellisyys (Ovelle aamulla)

Ruokavirasto lähettää vastauksena valmiin pakettikortin, jonka lähettäjä kiinnittää lähetettävään pakettiin. Sähköpostilla lähetetyn pdf-muodossa olevan pakettikortin voi tulostaa ja teipata paketin päälle. Vastauspakettikortti on voimassa 14 vrk siitä, kun se on laadittu Ruokavirastossa.

Lähetettävää pakettia ei saa jättää postilaatikkoon tai muuhun ulkotilassa sijaitsevaan postilaatikkoon, vaan se pitää viedä postin asiakaspalveluun, jotta se tulee kirjatuksi kuljetusjärjestelmään oikein.

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Näytteenotto tarhatuista villisioista afrikkalaisen sikaruton varalta

Lähetelomake täytetään ja lähetetään aina näytteiden mukana. Lähetelomakkeita on saatavissa tarvittaessa Ruokaviraston verkkosivuilta:

ruokavirasto.fi → Laboratorio → Eläintautitutkimukset → Lähetteet → Tuotantoeläimet → Sika → Tutkimuslähete tarhattujen villisikojen ja muiden ulkona tarhoissa pidettävien sikojen seurantatutkimuksiin

3 Näytetarvikkeiden tilaaminen

Näytteenottotarvikkeita voi tilata maksutta Ruokavirastosta sähköpostilla:

tilaukset@ruokavirasto.fi.

Näytetarvikkeet:

- verinäyteputkia (lasia tai muovia)
- muovipusseja
- lähetyspusseja
- lähetelomakkeita

Lisätietoja näytteenotosta:

Erikoistutkija Jenni Westerback, eläinterveystutkimuksen yksikkö,
puh. 0295 204 221, jenni.westerback@ruokavirasto.fi 30.4.2023 saakka

Erikoistutkija Jonna Kyyrö, eläinterveystutkimuksen yksikkö,
puh. 050 477 3564, jonna.kyyro@ruokavirasto.fi 1.5.2023 alkaen